

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

ОСВІТА І НАУКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

24-25 листопада 2017 р.

Частина I

Дніпро

2017

Редакційна колегія:

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., в.о. завідувача кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Горбатенко Володимир Павлович, д.політ.н., проф., заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

Касьянов Георгій Володимирович, д.і.н., проф., зав. відділу новітньої історії та політики Інституту історії України НАН України

Пометун Олена Іванівна, д. пед. н., проф. член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Вершина Вікторія Анатоліївна, к.філос.н., доц., доцент кафедри філософії, заступник декана факультету суспільних наук і міжнародних відносин з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

О 72 Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. 24-25 листопада 2017 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. — Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. — 374 с.

У збірник вміщено матеріали Всеукраїнської наукової конференції «**Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій**», що присвячені осмисленню стану та проблем сучасної освіти і науки в Україні та у світі, визначенню дієвих заходів та оптимальних шляхів подолання негативних явищ в освітній та науковій сферах. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2017

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2017

гия». Это позволяет обучающимся адекватно оценить свои ошибки и стимулирует их на повышение уровня своих знаний.

В то же время всего четверть опрошенных студентов (25,0%) считает самостоятельную работу значительным резервом повышения качества процесса обучения.

По мнению большинства 61 (72,6%) респондентов формы и методы обучения самостоятельной работы на практических занятиях необходимо совершенствовать, более широко использовать на занятиях современные информационные технологии – 66 (78,6%) студентов. 68 (77,3% студентов) считают, что Днепропетровская медицинская академия достаточно обеспечена учебными и учебно-методическими материалами для успешного осуществления самостоятельной работы. В самообразовательной деятельности студенты предпочитают использовать традиционные источники знаний, такие как лекционные материалы (90,5%), рекомендуемые учебники (88,1%), методические разработки преподавателей (45,2%), интернет-ресурсы (48,8%).

Отвечая на вопрос о непосредственном значении самостоятельной работы лично для каждого из опрошенных 73 (86,9%) респондента отметили возможность сформировать профессионально важные качества врача и практически все (94,1%) выразили мнение, что могут целенаправленно определить область своей дальнейшей практической или научной деятельности.

Выводы. 1. Результаты анкетирования подтверждают понимание студентами важности самостоятельной работы для успешного усвоения дисциплины «Эндокринология». 2. Опрос студентов позволяет усовершенствовать виды и методы контроля самостоятельной работы во время практических занятий цикла «Эндокринология». 3. Результаты анкетирования целесообразно использовать при разработке методических рекомендаций для самостоятельной работы студентов.

Список використаних джерел

1. Звонников В.И. Инновационные методы оценки учебных достижений студентов / В.И. Звонников // Высшее образование. – 2006. – № 5. – С. 12–17. 2. Кунцевич З.С. Организация контролируемой самостоятельной работы студентов стоматологического факультета по дисциплине «Общая химия» / З.С. Кунцевич // Свиридовские чтения : сб. ст. Вып. 8. – Минск, 2012. – С. 286–291. 3. Мерецький В.М. Роль самостійної роботи студентів в організації навчального процесу / В.М. Мерецький // Медична освіта. – 2015. – № 3. – С. 113–115. 4. Ходжаян А.Б. Особенности организации эффективной самообразовательной деятельности студентов в медицинском вузе / А.Б. Ходжаян, Н.В. Агранович // Фундаментальные исследования. – 2011. – № 11. – С. 149–153. 5. Чорний Н.В. Самостійна робота студентів як складова частина у підготовці спеціаліста в умовах кредитно-модульної системи навчання / Н.В. Чорний // Медична освіта. – 2014. – № 4. – С. 132–134.

Р. В. Разумний, О. О. Фастовець

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ

Загальна глобалізація робить інтеграцію української освіти у світову систему однією з важливих складових реформування вищої медичної школи. Звідси, одним з пріоритетних його напрямків є створення порівнянності національних систем навчання задля підтримки академічної мобільності та спільних освітніх програм і досліджень. З цих позицій цілком виправданим є навчання в українських вишах студентів-іноземців англійською мовою, яка натеper є універсальним комунікативним засобом.

Виходячи з вищесказаного, згідно проведеного нами опитування серед 69 студентів англомовної форми навчання, спеціальності «Стоматологія», 65,2% збираються продовжити навчання в країнах Євросоюзу та США, і лише 20,3% планують післядипломну освіту в Україні. Студенти зазначають, що така тенденція пов'язана не з недостатньою якістю викладання в українських вишах, а з більши-

ми соціально-економічними перспективами за кордоном.

На сьогодні Україна посідає 21-ше місце в світі на ринку освітніх послуг і має перспективи розвитку та закріплення цієї високоінтелектуальної послуги, яка здатна приносити непогані прибутки для країни [1]. Одночасно національна доктрина розвитку освіти, затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002, встановила пріоритет освіти в державній політиці країни, визнавши його сферою відповідності інтересів держави, що, безсумнівно, збільшує громадську відповідальність викладача за якість навчального процесу, зокрема серед студентів-іноземців.

Не дивлячись на встановлені пріоритети, існує низка складнощів, які не завжди дозволяють реалізацію очікувань.

Мета представленої роботи – окреслити проблеми в навчанні англomовних студентів-іноземців за спеціальністю «стоматологія» та запропонувати шляхи їх вирішення.

Теоретично проблема навчання студентів-іноземців полягає у здатності здійснювати навчально-пізнавальну діяльність засобами нерідної мови у нерідному матеріальному та соціокультурному середовищі. Вона має три взаємопов'язаних компоненти – мовний, загальнонауковий та адаптаційний [3]. Проблема навчання іноземців англійською мовою ускладнюється тим, що остання не є для них рідною, тому що наші студенти – це, переважно, вихідці з країн Близького Сходу. Отже, в них загальнонауковий компонент пов'язаний з англійською мовою, тоді як адаптаційний – з необхідністю опанування української. Більш того, для ведення хворих на стоматологічних кафедрах бажане вільне спілкування з ними. Залучення викладача в якості перекладача зменшує самостійну участь студента в практичній діяльності, в якій вони так зацікавлені. Отже, виникає потреба навчання українській мові на початкових курсах, що, по-перше, полегшить адаптацію іноземців до українського соціуму, та, по-друге, опосередковано дасть можливість підвищити якість засвоєння професійних навичок на стоматологічних кафедрах. Нарешті, не слід забувати англійське прислів'я *«Скільки мовами ти володієш, стільки разів ти людина»*, а також *популяризацію української культури за кордоном*.

Згідно нової програми навчання фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія» освітньої кваліфікації «Магістр стоматології», професійної кваліфікації «Лікар-стоматолог», особлива увага приділяється рівню компетенцій, як загальних, так і спеціальних (фахових). Сучасне уявлення про підготовку «магістра стоматології» передбачає не вплив того, хто навчає, на того, хто навчається, а насамперед, формування особистості, що характеризується компетентностями, тобто здатністю до різного роду діяльності. Відповідно до матриці, компетенції потребують певних знань, умінь, комунікацій, а також автономії і відповідальності. Отже, не дивлячись на нові формулювання, як і раніше, кінцевий успіх у виконанні поставленої освітньої мети досягається за умови реалізації всіх ланок педагогічної тріади «знання-уміння-навички».

Стосовно теоретичної підготовки, натеper не існує браку інформації, тим більш англійською мовою, завдяки можливостям інтернету. Проте виникає інша проблема, що полягає у здатності студента відібрати той навчальний матеріал, який йому необхідний за якістю та рівнем сприйняття. Виходячи з того, роль лекцій в навчальному процесі важко переоцінити. Їх функція змінилась з інформативної на установчу; ту, що систематизує та узагальнює. Для іноземних студентів ми наголошуємо про необхідність дискретної, максимально наочної подачі матеріалу під час лекцій, що зумовлено, насамперед, тим же «мовним бар'єром». Окрім того, особливостями роботи з англomовними іноземцями є необхідність додаткових мікролекцій під час практичних занять, побудованих за принципом дискусій-спілкування. Мета їх проведення – контроль правильності трактування та засвоєння

певних понять, методик, алгоритмів тощо.

Останнім часом для оцінки підготовки студентів, зокрема англомовної форми навчання, під час державної атестації застосовуються тести формату А, які представляють собою ситуаційну задачу з 5 дистракторами, один з яких вірна відповідь. Ми використовуємо дані тести як форму модельного об'єкту навчання, поруч з прийомом хворих в якості емпіричних об'єктів. Вони адаптовані нами також для вхідних, вихідних та проміжних контролів, починаючи з 2 курсу. Згідно нашого досвіду рівень написання тестів в середньому відповідає успішності студента за іншими критеріями.

Проте, головною відмінністю стоматологічних дисциплін від інших медичних є потреба в досконалому опануванні мануальних навичок. В цьому плані спостерігається значний прогрес, який пов'язаний із використанням фантомів, що повністю імітують зубощелепний апарат людини. Така форма навчання користується особливою популярністю серед англомовних студентів-іноземців, тому що після закінчення нашого вишу атестація в їх країнах передбачає демонстрацію мануальних навичок на таких же фантомах в тому ж форматі. Зазначимо, що в цьому році ми першими в Україні маємо досвід проведення випускного комплексного практичного-орієнтованого іспиту зі стоматології на фантомах.

Становлення світового освітнього простору, зумовлене необхідністю академічної і професійної мобільності, робить актуальною проблему збереження самобутності вітчизняної освіти в епоху глобалізації [2]. На наш погляд, ми з повним правом можемо пишатись практичною спрямованістю навчання на стоматологічних кафедрах, коли студент, на відміну від закордонних вишів, має можливість працювати з хворим.

Висновки. Кількість іноземних студентів англомовної форми навчання має тенденцію до збільшення, що пов'язано з глобалізацією освіти та конкурентоспроможністю освітніх послуг в Україні. Забезпечити якість професійної підготовки можливо лише за умови перетворення іноземних студентів з об'єктів навчання у суб'єкти шляхом застосування інноваційних інтерактивних форм освітньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Добрянський І. / Боротьба за іноземних студентів: чекати не можна / І. Добрянський, О. Наумець // *Освіта і управління*. – 2011. – № 1. – С. 65-72.
2. Компетентностный подход в высшем профессиональном образовании / Под ред. А. А. Орлова, В. В. Грачева. – М.: Директ-Медиа, 2014. – 378 с.
3. Сурыгин А. И. Основы теории обучения на неродном для учащихся языке / А. И. Сурыгин. – СПб.: Издательство «Златоуст», 2000. – 233 с.

Є. О. Симоненко, І. В. Жерносекова

ВИЩА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сьогодні високорозвинені держави світу переконливо демонструють, наскільки важливою є система вищої освіти для здійснення структурних перетворень та інноваційного розвитку. Вища освіта відповідає за стан освіченості суспільства, його здатність до розвитку та самовдосконалення. Сучасна українська вища школа починає засвоювати досвід світових новацій різного характеру, таких як поява недержавних закладів вищої освіти, виникнення форми навчання за контрактом, використовується досвід міжнародного співробітництва (обмін студентами, стажування за кордоном тощо).

Суттєвим моментом у плані реформування системи вищої освіти стала поява недержавних закладів вищої освіти, з одного боку, і платної форми навчання студентів у державних закладах, з іншого. Але все частіше дослідники цього питання доходять висновку про своєчасність платного навчання на сучасному етапі, розглядаючи його різні можливі форми.